

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6044/24
5.3.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, Весне Павловић-Нинковић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиоца "Hidria T" D.O.O. Република Словенија, као правног следбеника Привредног друштва "Tomos Invest" d.o.o., Република Србија, кога заступа Милош Чуровић, адвокат из Београда, улица Кнеза Милоша бр. 64, против првотужене АА из ..., као правног следбеника пок. ББ, бивше из ..., коју заступа Петар Јанковић, адвокат из Београда, улица Цара Душана бр. 4 и друготужене Републике Србије – Министарство финансија, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду у улици Косовска бр. 31, ради исплате, одлучујући о жалбама тужиоца и друготужене изјављених против пресуде Првог основног суда у Београду П бр. 7613/23 од 24.04.2024. године, након одржане расправе пред другостепеним судом, у седници већа одржаној дана 05.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиоца и друготужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П бр. 7613/2023 од 24.04.2024. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац "Hidria T" D.O.O., Република Словенија да плати првотуженој АА из ..., на име трошкова другостепеног поступка износ од 49.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и друготужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П бр. 7613/23 од 24.04.2024. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена Република Србија – Министарство финансија да исплати тужиоцу "Hidria T" д.о.о., Република Словенија износ од 5.415,71 евра у динарској противвредности по средњем

курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом у складу са Законом о затезној камати почев од 01.03.2016. године па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом другим делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца према туженој Републици Србији, Министарство финансије којим је тражено да се обавезе друготужена да исплати тужиоцу износ од још 67.457,29 евра (преко досуђеног износа од 5.415,71 евра, а до траженог износа од 72.873,00 евра) са законском затезном каматом одређеном од стране Централне Европске банке почев од 16.07.2007. године до 24.12.2012. године, као и износ припадајуће камате која се обрачунава у висини референтне каматне стопе Централне Европске банке увећане за 8% поена почев од 25.12.2012. године до коначне исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе друготужену Републику Србију – Министарство финансија на исплату законске затезне камате на износ од 5.415,71 евра, досуђене у ставу првом изреке, почев од 16.07.2007. године до 01.03.2016. године, као неоснован. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се првотужена АА из ... обавезе да солидарно са друготуженом Републиком Србијом, Министарством финансија исплати тужиоцу износ од 72.873,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са припадајућом каматом одређеном од стране Централне Европске банке почев од 16.07.2007. године до дана 24.12.2012. године, као и износ припадајуће камате која се обрачунава у висини референтне каматне стопе Централне Европске банке увећане за 8% поена почев од 25.12.2012. године до коначне исплате у складу са Законом о затезној камати као неоснован. Ставом петим изреке обавезана је друготужена Република Србија – Министарство финансија да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 598.273,00 динара у року од 15 дана од пријема преписа пресуде. Ставом шестим изреке обавезан је тужилац да првотуженој АА из ... на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.097.500,00 динара, у року од 15 дана по пријему писменог отправка пресуде.

Благовременом жалбом тужилац је побијао ову пресуду у ставу другом, трећем, четвртм, петом и шестом изреке из свих законом прописаних разлога.

Благовременом жалбом друготужена Република Србија – Министарство финансија је побијало ову пресуду, како из садржине жалбе произилази у ставу првом и петом изреке због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а.

Апелациони суд у Београду је испитујући првостепену пресуду у оквиру овлашћења прописаних одредбом члана 386 ЗПП-а (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са свим каснијим изменама и допунама) закључио да је ради отклањања битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП и допунског утврђивања чињеница ради одлучивања о материјалноправном приговору застарелости, јер је првостепени суд пропустио да о истом одлучи, потребно отворити главну расправу сагласно одредби члана 383 став 4 ЗПП-а, обзиром да је раније донета првостепена одлука у овом поступку већ једном укинута.

Веће је применом чл.331 ЗПП, којим је прописано да уколико се рочиште одржи пред измењеним већем, главна расправа мора да почне изнова, али да суд може да донесе одлуку да се поново не изводе докази који су изведени пред првостепеним

судом, већ да се прочитају записници о изведеним доказима, у вези са чл.385 ст.1 истог закона којим је прописано да се одредбе о главној расправи пред првостепеним судом из чл.310-335 тог закона примењују и на расправи пред другостепеним судом, решењем донетим на рочишту 5.3.2025. године, уз сагласност пуномоћника странака одлучио да се прочитају сви докази који су изведени током првостепеног поступка без појединачног навођења истих.

Оценом изведених доказа, сваког засебно и свих доказа заједно, а на основу резултата целокупног поступка, применом чл.8 ЗПП утврђено је следеће чињенично стање.

Почев од 1964. године, као и на дан 31.12.1990. године правни претходник тужиоца је био носилац права располагања са 7877/10000 идеалних делова на двособном стану број 5, површине 45м² на трећем спрату куће број 14 (П+3) у улици ... у ..., уписана као ЗК тело 2 под редним бројем 7 на катастарској парцели бр. ... у ЗКУЛ ... КО ... Земљишнокњижни власник преосталих 2123/10000 идеална дела описаног стана био је ВВ, отац првобитне тужене ББ, бивше из ..., чији је правни следбеник сада првотужена АА. Уз одобрење Министарства финансија тужене Републике Србије, тужена ББ, као члан породичног домаћинства дотадашњег носиоца станарског права, оца ВВ и уз његову сагласност, закључила је са туженом Републиком Србијом – Министарством финансија, дана 20.12.1996. године уговор о откупу 7877/10000 делова предметног стана. Откупљени сувласнички удео по наведеном уговору тужена није уписала у земљишне књиге, па се правни претходник тужиоца и даље води као носилац права располагања са 7877/10000 делова описаног стана. Правни претходник тужиоца стекао је право власништва на делу спорног стана од 7877/10000 по основу правноснажне пресуде Трећег општинског суда у Београду П бр. 2392/89 од 29.09.1989. године, односно пре 31.12.1990. године. Према другој варијанти допунског налаза вештака економско финансијске струке, коју је прихватио суд, вредност откупљених 7877/10000 делова предметног стана износи 5.415,71 евра, а коју вредност је вештак одредио на основу услова откупа стана, а не према тржишној вредности стана, обзиром да је исти био оптерећен станарским правом.

Имајући у виду изведене доказе, као и чињенице које као несумњиво утврђене произиласе из тих доказа, Апелациони суд у Београду је оценио да је правилан закључак првостепеног суда, а до кога је дошао и овај суд након спроведене расправе, да је у уговору о откупу стана друготужена Република Србија – Министарство финансија имала статус правног лица од којег се спорни део стана откупљује, а не тужилац као стварни власник и носилац права располагања јер је то последица престанка постојања СФРЈ и настанка нових самосталних држава од ранијих Република СФРЈ те да је Споразумом о питањима сукцесије закљученим у Бечу дана 29.06.2001. године, а од стране СРЈ потврђен Законом о потврђивању споразума по питањима сукцесије који је ступио на снагу 22.06.2002. године, након ратификација од стране свих држава сукцесора због специфичне ситуације у политичком и економском систему нових држава, питање откупа решено тако да Република Србија прихвата у техничком смислу и улогу власника спорног дела стана уместо правог власника – носиоца права располагања – тужиоца како би се, као што је у конкретној ситуацији, омогућило законско право пок. ББ, правном претходнику сада тужене АА, на откуп спорног дела стана по одредбама члана 45а, 45б и члана 45в Закона о изменама и

допунама Закона о становању (“Службени гласник РС 2 бр. 49/95) са једне стране као и право тужиоца као власника спорног дела стана на накнаду.

Одредбом члана 45а Закона о становању је прописано да носилац станарског права, односно закупац стана у друштвеној или државној својини, на коме право располагања има правно лице са седиштем на територији републике која није чланица Савезне Републике Југославије, може тај стан да откупи под условима утврђеним овим Законом, односно да поднесе министарству надлежном за послове финансије захтев за откуп стана, при чему је установљена надлежност тог министарства да закључује уговоре о откупу стана (члан 45б). Одредбом члана 45в прописано је да се средства остварена од откупа станова из члана 45б овог Закона уплаћују на посебан рачун Републике Србије.

У конкретном случају, сада пок. ББ, правна претходница првотужене АА, закључила је уговор о откупу идеалног дела стана у потпуности у складу са наведеним одредбама Закона о становању. Да није било овакве законске одредбе, тужена би била онемогућена да оствари своје право на откуп стана на ком је постојало станарско право односно право закупа на неодређено време, а тако њено право је имало приоритет у односу на тужиочево право располагања. Правилно је по оцени Апелационог суда, првостепени суд утврдио висину тужбеног захтева према варијанти допунског налаза судског вештака економско финансијске струке од 07.03.2024. године по којој је вештак вредност откупљеног удела одредио на основу услова откупа стана а не према тржишној вредности стана, имајући у виду да је исти био оптерећен станарским правом, односно правом закупа на неодређено време, и то управо на основу одлуке о додели стана од стране правног претходника тужиоца по тада важећим прописима. Стога како је првотужена откупну цену стана исплатила друготуженом а не овде тужиоцу то је и по налажењу овог суда као другостепеног, друготужена Република Србија у обавези да тужиоцу исплати откупну а не тржишну цену стана. Правилно је првостепени суд на досуђени износ из става првог изреке признао тужиоцу и законску затезну камату почев од 01.03.2016. године као дана вештачења када је утврђена вредност откупне цене на тај дан па до коначне исплате. Правилна је и законита одлука првостепеног суда из става четвртог изреке којим је одбијен тужбени захтев у односу на првотужену АА из ... као законског наследника ББ, имајући у виду да је у складу са тада важећим прописима, већ исплатила откупну цену друготуженој Републици Србији.

Одлучујући о истакнутом приговору застарелости потраживања, по оцени Апелационог суда исти је неоснован, с обзиром да се потраживање тужиоца у конкретном случају не односи на накнаду штете, већ на исплату вредности идеалног дела предметног стана у складу са чланом 2 прилога Г Споразума о питањима сукцесије, према коме ће особе које нису биле у могућности да остваре повраћај у првобитно стање, што је овде случај, сходно правноснажној делимичној пресуди, имати право на накнаду у складу са грађанским и међународним правним нормама. Тужилац није могао да поднесе овакав захтев пре него што је постигнут споразум о питањима сукцесије, тачније пре него што је ратификован у Републици Србији. Постављање оваквог захтева није ограничен роком застарелости, јер се овакви захтеви постављају у складу са посебним законом, којим је регулисано питање сукцесије те нема места примени општих одредби о застарелости потраживања из Закона о облигационим

односима, када је у питању исплата новчане противвредности имовине чије враћање више није могуће.

Неосновани су наводи жалбе тужиоца да му ради успостављања пређашњег стања припада тржишна вредност откупљеног удела а не откупна вредност и да првостепени суд није правилно применио одредбе Споразума о питању сукцесије, прилог Г. Наиме, имајући у виду специфичности откупа стана од правних лица који имају седиште на територијама бивше СФРЈ не могу се применити правила одштетног права из Закона о облигационим односима, већ се морају применити цитирана правила из Закона о становању и наведеног Г прилога споразума о сукцесији. Наиме, у време откупа предметни стан је био оптерећен станарским правом, односно правом закупа на неодређено време и то управо на основу одлуке о додели стана од стране правног претходника тужиоца по тада важећим прописим, па како је првотужена стекла услов за откуп спорног стана и како је откупна цена исплаћена друготуженој Републици Србији уместо тужиоцу, то тужилац има право да му друготужена испуни обавезу – пренесе исплаћену откупну цену стана а тужилац нема право на тржишну вредност стана јер исти није могао слободно и тржишно располагати предметним станом, с обзиром да је исти био оптерећен станарским правом правног претходника првотужене, која је из напред наведеног разлога стекла право откупа на том стану.

Неосновани су и наводи жалбе тужиоца који се односе на солидарну одговорност првотужене за плаћање накнаде тужиоцу. Наиме, у конкретном случају правни претходник првотужене, покојна ББ закључила је уговор о откупу идеалног дела стана у потпуности у складу са већ цитираним одредбама Закона о становању, које право на откуп је било раније стечено на основу станарског права члана њеног породичног домаћинства и које има приоритет у односу на тужиочево право располагања, па је правилно првостепени суд закључио да не постоји обавеза првотужене да солидарно са друготуженом исплати тужиоцу накнаду за откупљени део предметног стана имајући у виду да је иста већ исплатила откупну цену друготуженом. Неосновани су и наводи жалбе који се односе на камату за период од 16.07.2007. године до 01.03.2016. године из разлога што је првостепени суд на досуђени износ тужиоцу досудио законску затезну камату у складу са чланом 277 ЗОО и то почев од 01.03.2016. године као дана вештачења када је утврђена вредност откупне цене на тај дан па до коначне исплате, док је из истих разлога одбио тужбени захтев за ранији период.

Неосновани су наводи жалбе друготужене који се односи на фактички реципроцитет између Републике Србије и Републике Словеније. Наиме, споразум о питањима сукцесије у члану 7 прилога Г предвиђа – гарантује да ће сва физичка и правна лица из сваке државе сукцесора на основу реципроцитета имати иста права приступа судовима, административним већима и телима те државе и других држава сукцесора са циљем остварења заштите и њихових права. Такође из дописа Министарства финансија и привреде Републике Србије од 02.04.2013. године произилази да постоји реципроцитет у погледу примене прилога Г Споразума о питањима сукцесије, јер се Република Словенија залаже за директну примену Споразума о питањима сукцесије, не условљавајући његову примену закључењем билатералног споразума, а који су став заузели словеначки судови у више судских поступака.

Како се ни осталим наводима жалбе тужиоца и друготужене не доводе у сумњу правилност и законитост побијане пресуде Апелациони суд у Београду је применом одредбе члана 390 ЗПП донео одлуку као у ставу првом изреке.

Применом члана 401 тачка 2 ЗПП, потврђена је и одлука о трошковима поступка из става пет и шест изреке ожалбене пресуде, јер је донета на основу правилне примене одредби члана 150, 153, 154, 162 и 163 Закона о парничном поступку, и у складу са успехом у спору и важећој АТ и ТТ у време пресуђења.

Ставом другим изреке, у смислу одредбе члана 165 ЗПП, тужилац је обавезан да првотуженој накнади трошкове другостепеног поступка, у износу од 49.500,00 динара, и то на име приступа њеног пуномоћника на једно одржано рочиште пред другостепеним судом с обзиром да је иста успела у жалбеном поступку, а у складу са важећом АТ.

Применом члана 165 став 1 ЗПП, ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца и друготужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, будући да исти нису успели у поступку по жалби.

**Председник већа–судија
Зорица Ђаковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић